

Koto2024 - kotoutumishjelman hyväksyminen

Khall 27.05.2024 § 214

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei [x]

Valmistelija

Hallintojohtaja p. 040 344 7201

Uudistettu kotoutumislaki tulee voimaan 1.1.2025 yhtä aikaa TE-palvelujen uudistuksen kanssa. Näiden lakiuudistusten jälkeen kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä siirtyy kunnille. Työllisyysalueen tehtävä on jatkossa hoitaa työttömien työnhakijoiden kotoutumisen edistäminen, mutta muiden osalta vastuu tulee kuntiin. Kunnissa valmistellaan rinnakkain nyt siis kahta uudistusta.

Kotolain uudistuksen keskeisenä tavoitteena on:

- edistää maahanmuuttajien kotoutumista, työllistymistä, yrittäjyyttä, hyvinvointia sekä osallisuutta yhteiskunnassa,
- edistää tarpeellisten ja laadukkaiden kotoutumista edistävien palveluiden saatavuutta
- edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja hyviä väestösuhteita
- vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista ja tavoittaa heitä entistä paremmin kotoutumispalveluihin
- selkeyttää eri toimijoiden vastuita
- vahvistaa monialaista yhteistyötä sekä järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä

Uudistuksen keskeiset muutokset ovat

- kotoutumishjelman teko (ehtona valtiosuudelle)
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio (omalla äidinkielelle/hyvin osaamalla toisella kielellä)
- osaamisen ja kotoutumisen palveluntarpeenarviointi ja kotoutumissuunnitelma
- Ohjaus- ja neuvontapalvelut
- Valtakunnallinen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto (viimeistään 2027), asiakastietojärjestelmä oltava
- kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättätötestaus
- tulkkaus ja käännättäminen
- rahoitusjärjestelmän muutos (tulee valtiosuusköntässä -> tulee kohdentaa osuus kototyöhön)
- raportointi ELY:lle vähintään 2 vuoden välein

Kunnan on huolehdittava kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Ne tulee kuvata kunnan jo olemassaoleviin suunnitteluasiakirjaan/ toimenpideohjelmaan tai siitä voi olla erillinen asiakirja. Työlle on asetettava tavoitteet, joiden toteutumista on seurattava.

Kunnat voivat päättää mikä toimiala kunnassa vastaa yleisesti kotoutumisen edistämisestä ja miten muiden kuin työnhakijajana olevien henkilöiden kotoutumispalvelut organisoidaan.

Kuntalain mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Kotoutumisen yhteydessä julkista valtaa käytetään palveluntarpeen arvioinnissa, kotoutumissuunnitelmien teossa sekä palveluihin ohjauksessa. Näitä tehtäviä hoitavan henkilön tulee olla viranhaltija.

Työllisyysalueen kunnat ovat käynnistäneet yhteisen koto2024-työryhmän, jossa on mukana kuntien kotoutumista hoitavat henkilöt. Tarkoituksena on valmistella työllisyysalueen kunnille yhteinen kotoutumisohjelma-runko, jota jokainen kunta voi muokata oman palveluprosessin mukaiseksi, mikäli tarvetta. Pyritään yhtenäistämään prosesseja ja toteuttamaan kotoutuminen yhdenvertaisesti koko työllisyysalueella. Työllisyysalue valmistelee työttömien työnhakijoiden palveluprosessin ja osoittaa siihen viranhaltijan, joka hoitaa sitä koko työllisyysalueella.

Hyvinvointikoordinaattori Meri Vähäkangas ja projektipäällikkö Virpi Ruotsalainen esittelevät Nivalan kotoutumistyötä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys

Kaupunginhallitus merkitsee esittely tietoon saaduksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Merk.

Tämän asian esittelyn aikana kuultiin asiantuntijoina hyvinvointikoordinaattori Meri Vähäkangasta sekä projektipäällikkö Virpi Ruotsalaista klo 15.38-15.56. Heille myönnettiin puhe- ja läsnäolo-oikeus.

Khall 20.11.2024 § 412

217/05.00.00/2024

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Liite: Kotoutumisohjelma

Valmistelija

Hallintojohtaja p. 040 344 7201

Koto2024 uudistuksen myötä kuntien veloitteet lisääntyvät v.2025 alusta, kun esimerkiksi kotoutumiskoulutus, kielitaidon päättöttestaus sekä monikielinen yhteiskuntaorientaatio ja näiden järjestäminen tulee kunnan tehtäväksi. Myös palvelutarpeen arviointeja täytyy

tehdä laajemmalle kohderyhmälle. Lisäksi uusi KOTO-Digi asiakastietojärjestelmä tullaan ottamaan käyttöön v. 2025 alussa.

Kuntien koto-työhön osoitetaan varat yleiskatteellisessa valtionosuudessa. Valtionosuuden saamisen edellytyksenä on ELY:lle toimitettu kototutumisohjelma, joka on työstetty yhdessä työllisyysalueen kuntien kototyötä tekevien kanssa. Lisäksi uutena tehtävänä tulee 2 vuoden välein toteutettava raportointivelvollisuus ELY:lle.

Hallituksen esityksessä on säästötoimenpiteitä kotoutumisen osalta ja tätä vastaavasti hallitus on esittänyt hallinnollisten tehtävien keventämistä. Yksi tällaisista kevennyksistä olisi se, että kotoutumisohjelma ei olisi jatkossa edellytyksenä valtionosuuden saamiseksi. Lakimuutos ei kuitenkaan ehdi astua voimaan ennen määräaikaan 1.12.2024, joten tällä kertaa kotoutumisohjelma täytyy valmistella ja hyväksyä kaupunginhallituksessa sekä toimittaa Elylle määräaikaan mennessä, jotta varmistamme rahoituksen saamisen tulevalle vuodelle.

Nivalan kaupungissa Kotoutumisen työtä on tehty hyvinvoinnin toimialalla oman työn ohessa ja työhön varattu resurssi on ollut pieni. Kuntien vastuiden lisääntymisen myötä tulee tarkasteltavaksi resurssin riittävyys lain edellyttämien velvoitteiden täyttämiseksi.

Kotouttamisen tehtävä sopii parhaiten työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen, koska rajapinta on siellä olemassa. Työllisyyspalvelut tulee tekemään kotouttamisen tehtävät työttömien työnhakijoiden osalta ja kunnan koto-asiantuntija muiden osalta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että perheen työttömänä työnhakijana voi olla esimerkiksi isä ja äiti on kodinhoidontuella kotona lasten kanssa, jolloin työllisyysalue hoitaa kotouttamisen tehtävää isän osalta ja kunta äidin sekä muun perheen osalta.

Hyvä ja laadukas kotouttaminen vaatii aikaa ja resurssia. Maahanmuutto Nivalaan on viime vuosina monipuolistunut ja lisääntynyt. Vuonna 2019 ulkomaan kansalaisia Nivalassa on ollut 84, kun taas vuonna 2023 129 henkilöä. Ulkomaalaistaustaisia henkilöitä on ollut vuonna 2019 111 henkilöä ja vuonna 2023 163 henkilöä. Työperäisen maahanmuuton lisäämisen edellytyksenä on laadukas kotouttaminen ja koko perheen kotouttamistyö. Lisäksi lakisääteisen kotouttamistyön ohella voidaan toteuttaa myös Nivalaan muuttaneiden tai muualta töihin tulevien muiden kuin koto-asiakkaiden kotouttamista.

Työllisyyspalvelut organisoidaan yleishallinnon toimialalle. Hyvinvoinin toimiala toteuttaa kotoutumisen tehtävää vuonna 2025 käyttäen hyvinvointijohtajan ja hyvinvointikoordinaattorin työaikaa sekä hankkeen tukea. Vuoden 2026 osalta resurssin määrä ja sijoittuminen tarkastellaan osana talousarviotyötä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan kotoutumisohjelman.

Päätös

Hyväksyttiin.

OTE:

5.12.2024 mennessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kirjaamoon